

OBLIKE NASILJA V ŠOLI IN UKREPANJE

Bojana Kračan, mag.

Nina Mezinec, mag. prof. soc. ped.

**POLICIJA
GENERALNA POLICIJSKA UPRAVA
UPRAVA KRIMINALISTIČNE POLICIJE**

- Pomen kaznivega dejanja
- Zakonodajni vidik
- Dolžnost prijave
- Pristojnosti institucij
- Vloga učitelja pri prepoznavanju in obravnavanju nasilja in zlorab nad otrokom
- Posledice na otroku
- Razgovor z otrokom
- Zapis dogodka

DANAŠNJA VSEBINA

A decorative image at the top of the slide shows a dried lavender sprig with small purple flowers resting on two open books. The books have white pages and brown covers. The background is a light-colored wooden surface.

POMEN KAZNIVEGA DEJANJA

Kaznivo dejanje (opredeljeno v Kazenskem zakoniku (KZ-1)):

- je človekovo protipravno ravnanje, ki ga zakon zaradi nujnega varstva pravnih vrednot določa kot kaznivo dejanje in hkrati določa njegove znake ter kazen za krivega storilca.

Kazniva dejanja delimo v tri skupine:

- kazniva dejanja, za katera se storilci preganjajo po uradni dolžnosti,
- kazniva dejanja, za katera se storilci preganjajo po uradni dolžnosti, vendar na predlog oškodovanca (torej se preganjajo le, če oškodovanec poda predlog),
- kazniva dejanja, za katera se storilci preganjajo na zasebno tožbo.

Pregon kaznivega dejanja, po uradni dolžnosti:

- policija mora začeti preiskavo kaznivega dejanja ne glede na voljo oškodovanca, saj lahko le na ta način zaščiti njegovo življenje, premoženje ali osebno varnost.

POGOSTA KAZNIVA DEJANJA

Kazenski zakonik (KZ-1)

Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost

- spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let
- posilstvo
- spolno nasilje
- spolna zloraba slabotne osebe
- prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva

Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke

- odvzem mladoletne osebe
- nasilje v družini
- zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje

A decorative image at the top of the slide shows a dried lavender sprig with small purple flowers resting on two stacked books. The books have white and brown covers. The background is a light-colored wooden surface.

ZAKONODAJNI VIDIK

Zakon o kazenskem postopku (ZKP)

- Vsi državni organi in organizacije z javnimi pooblastili so dolžni naznaniti kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, če so o njih obveščeni, ali če kako drugače zvedo zanje.
- Obenem z ovadbo morajo organi in organizacije iz prejšnjega odstavka navesti dokaze, za katere vedo, in poskrbeti, da se ohranijo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, na katerih ali s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno, ter druga dokazila.

Zakon o socialnem varstvu (ZSV)

Organi ter zavodi in druge organizacije, ki pri svojem delu ugotovijo ogroženost otroka, mladoletnika ali osebe, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, so dolžni o tem obvestiti center za socialno delo na svojem območju.

A decorative image at the top of the slide shows a dried lavender sprig with small purple flowers resting on two stacked books. The books have white covers and brown spines. The background is a light-colored wooden surface.

ZAKONODAJNI VIDIK

Zakon o preprečevanju nasilja v družini (ZPND)

- dolžnost ravnanja (5. člen)

Organi in organizacije so dolžni izvesti vse postopke in ukrepe, ki so potrebni za zaščito žrtve glede na stopnjo njene ogroženosti in zaščito njenih koristi in pri tem zagotoviti spoštovanje integritete žrtve. Če je žrtev nasilja otrok, imajo koristi in pravice otroka prednost pred koristmi in pravicami drugih udeleženk oziroma udeležencev postopka.

- dolžnost prijave (6. člen)

(1) Organi in organizacije ter nevladne organizacije, ki pri svojem delu izvedo za okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da se izvaja nasilje, so dolžni o tem takoj obvestiti center za socialno delo, razen v primeru, če žrtev temu izrecno nasprotuje in ne gre za sum storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.

(2) Vsakdo, zlasti pa strokovni delavci oziroma delavke v zdravstvu ter osebje vzgojno-varstvenih, vzgojno-izobraževalnih zavodov in socialnih zavodov, ter izvajalci vsebin za otroke v športnih in kulturnih združenjih, ne glede na določbe o varovanju poklicne skrivnosti takoj obvesti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo, kadar sumi, da je žrtev nasilja otrok ali oseba, ki zaradi osebnih okoliščin ni sposobna skrbeti zase.

OBLIKE NASILJA

- psihično nasilje:
ravnanja, ki pri žrtvi
povzročijo strah, ponižanje,
občutek manjvrednosti

- fizično nasilje:
uporaba fizične sile, ki žrtvi
povzroči bolečino, strah,
ponižanje, ne glede na to ali
so nastale telesne poškodbe

- spolno nasilje:
ravnanja s spolno vsebino, v
katera žrtev ne privoli, je vanje
prisiljen ali zaradi svoje stopnje
razvoja ne razume njihovega
pomena

- zanemarjanje:
opuščanje dolžne skrbi za
družinskega člana

- ekonomsko nasilje:
nadzorovanje denarja ali
omejevanje pri
razpolaganju z njim

Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode

- določa ravnanje zaposlenih v VIZ ob zaznavi nasilja nad otrokom v družini
- za ravnanja zaposlenih v VIZ na podlagi tega pravilnika je odgovoren ravnatelj
- delavec VIZ, ki je pri otroku opazil spremembe, ki so lahko posledice nasilja, ali mu je otrok to zaupal ali je to izvedel ali pa opazil sam, takoj:
 - *obvesti svetovalnega delavca VIZ (v njegovi odsotnosti - ravnatelja ali pomočnika ravnatelja)
 - * sam ali s svetovalnim delavcem VIZ v primeru poškodb pri fizične ali spolnem nasilju ali hudi psihični stiski otroka zaradi nasilja v družini takoj obvesti CSD ali policijo
 - *sam ali s svetovalnim delavcem naredi zapis dogodka

Najpozneje v roku 24 ur po narejenem zapisu dogodka se obvesti CSD ali policijo ali DT o sumu nasilja v družini nad otrokom.

Protokol ob zaznavi in obravnavi medvrstniškega nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih

ukrepanje ob medvrstniškem nasilju

- naloge delavca VIZ, ki je zaznal nasilje

- takoj poskrbi za varnost in zdravje otrok (izvede ukrepe za zaščito otroka, pokliče NMP, se pogovori z otrokom in mu nudi oporo)
- isti oz. takoj naslednji dan obvesti ravnatelja, razrednika, šolsko svetovalno službo in starše ter naredi zapis dogodka, ki ga posreduje šolski svetovalni delavki

- naloge šolske svetovalne službe

- oblikuje načrt za preprečitev nadaljevanja nasilja
- ločeno govori z otrokom žrtvijo in povzročiteljem nasilja

- naloge vodstva VIZ

- v odsotnosti šolske svetovalne službe ali če tako oceni, opravi ločene pogovore z žrtvijo in povzročiteljem nasilja, ravnatelj ali pomočnik ravnatelja

Vloga učitelja pri prepoznavanju in ukrepanju ob zaznanem nasilju ali zlorabi otroka

OTROŠTVO

vsakemu otroku
prijazno, spodbudno,
lepo in brezskrbno
obdobje življenja?

ZAUPANJE

SPREJEMANJE

SREČA

STRPNOST

SPOŠTOVANJE

POTRPEŽLJIVOST

IGRANJE

LJUBEZEN

ŽRTEV

KRIČANJE

ZMERJANJE

RAZBITA
VRATA

KOPULJE

NASILJE

MODRICE

BRCE

Šola in nasilje ali zlorabe

Ena najzahtevnejših in najobčutljivejših
nalog pedagoškega dela

Otroci večino dneva preživijo v šoli

MOŽNOST ZAZNAVANJA SPREMEMB V
OTROKOVEM VEDENJU, KI KAŽEJO NA TO,
DA JE OTROK V DOMAČEM OKOLJU
MOGOČE ŽRTEV NASILJA ALI ZLORAB

strokovno usposobljeni delavci,
ki imajo in poznajo **protokole,**
hkrati pa uživajo **podporo vodstva**

PREPOZNAVANJE
OBRAVNAVANJE

Nasilje in zlorabe v družini

Strogo varovana skrivnost

Drugačno od drugih kaznivih dejanj

Posledice, ki so lahko težke, niso vedno vidne

Pogosto se konča tragično, če se ga ne ustavi.

Običajno ni prič ali pa so to otroci.

Posledice nasilja in zlorab

Telesne

Slabo zdravstveno stanje
Poškodbe, modrice
Manjkajoči in majavi zobje
Sledi dlani ali predmetov
Zastrupitve
Vnetja spolnih organov
Pogosta vnetja mehurja
Glavoboli, bolečine v trebuhu

Vedenjske

Destruktivna in nasilna vedenja
Agresivni izbruhi
Preveč odraslo ali preveč otročje vedenje
Beganje od doma
Pretirana potreba po pozornosti
Otrok se boji sleči ali pa se sleče v neprimernih situacijah.

Socialne

Strah pred dotikom drugih ljudi.
Težave pri razvijanju socialnih veščin in veščin komuniciranja.
Osamljenost, socialna izoliranost
Pasivnost/neprimerna, moteča vedenja
Umik vase/vzbujanje pozornosti

Psihične

Motnje hranjenja, spanja
Nočne more
Depresivnost
Občutek strahu
Napadi joka
Slaba samopodoba
Strah pred kaznovanjem

Vloga šole pri obravnavi nasilja in zlorab

Preventiva, preprečevanje, ozaveščanje

Delo z učitelji in vodstvom šole

Delo z otroki

Delo s starši

Delo z zunanjimi institucijami

Odkrivanje in zaščita otrok

Informacija o nasilju / zlorabi

Razgovor z otrokom

Sodelovanje s svetovalno službo in vodstvom šole

Preventiva, preprečevanje, ozaveščanje

Delo z učitelji

učiteljski zbori, konference, sestanki
informacije o dinamiki nasilja
v družini, pojavnih oblikah, znakih
na otrokovem vedenju
povečevanje senzibilnosti
in nudenje opore

Delo z otroki

seznanjanje o
nesprejemljivosti nasilja
tema nasilja vključena v
učni načrt, dejavnosti
preventivne dejavnosti

Delo s starši

tematski roditeljski sestanek
nudenje opore v primeru stiske

Delo z zunanjimi institucijami

sodelovanje s CSD, zdravstvom
nevladne organizacije

Obravnavava nasilja in zlorab

- Otrok o nasilju ali zlorabi spregovori sam
- Učitelj ali drugi zaposleni opazi poškodbe, spremembe v vedenju ...
- Nekdo drug (informacija od tretje osebe) obvesti šolo o nasilju

NALOGA VIZ NI PRESOJANJE O TEM,
ALI GRE RES ZA KAZNIVO DEJANJE!

PRIJAVLJATI SUME!!!

naloga policije,
tožilstva

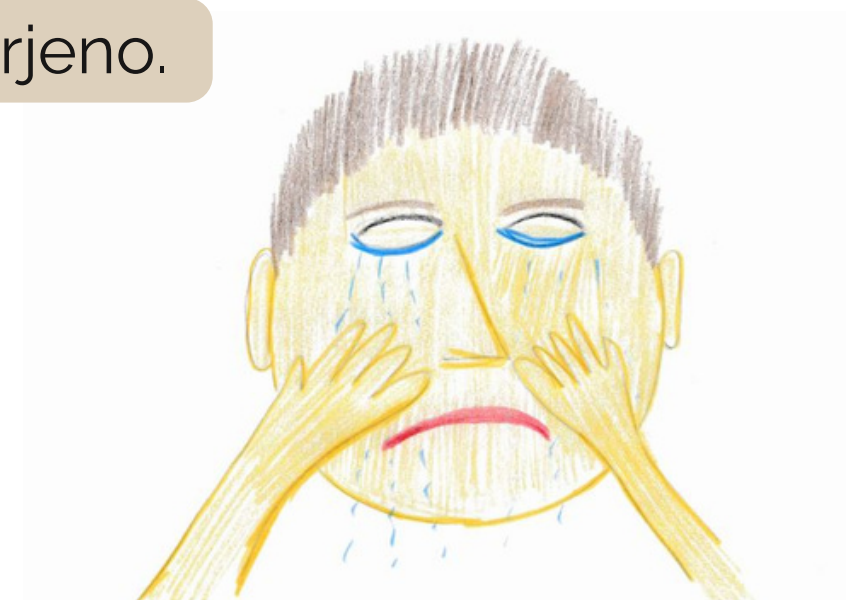

Razgovor z otrokom, ki je žrtev nasilja ali zlorabe

- Razgovor na mirnem, nevtralnem kraju, ne preveč igrač.
- Razgovor v višini oči.
- V razgovoru naj bo čim manj oseb.
- Otroka pozorno poslušamo in ne prekinjamo njegove pripovedi.
- Pomembno je, da ima otrok v razgovoru občutek varnosti. Morda drugim odraslim ne more zaupati.
- Ne pokažimo, da nam je neprijetno ob njegovi pripovedi (šok, jok ...). Odzovemo se umirjeno.
- Ne uporabljamo vprašalnice ZAKAJ.
- Otroku ničesar ne obljublamo, še posebno ne tega, česar ne moremo izpolniti!!
- Uporabljamo jezik, ki ga otrok razume in besedne zveze, ki jih uporablja otrok.
- Otroka ne priganjamo - vsak govori v svojem tempu.
- Nikoli ne obljublajte, da tega, kar vam je otrok povedal, ne boste nikomur povedali.

V primeru kaznivega dejanja boste obljubo prelomili -
Kaj bo z otrokovim zaupanjem, ki ga goji do nas?

NISEM
TOŽI BABA!

Zapis dogodka

Ena od **prvih nalog** delavca, ko se sreča z otrokom, ki doživlja nasilje ali zlorabe

URADEN DOKUMENT

osnova za prijavo policiji/CSD
pomoč pri nadaljnjih postopkih

- kratek, jasen zapis dogodka, opažanj
- zapišemo imena, kraje, dneve, čas, kot jih navaja otrok
 - natančnost

Sodelovanje med šolo in policijo

Dolžnost prijave suma nasilja

Posredovanje zahtevanih podatkov na poziv policije ali sodišča

Obveščanje policije o zaznanih kršitvah prepovedi približevanja

Ukrepi za zaščito zaposlenih

Uspešno odzivanje na nasilje in zlorabe v družini

Zaščita otroka je
naša edina skrb!

1

Zakonodaja,
protokoli

2

Osebnopoznavanje,
zavedanje
problema
nasilja v družini
in zlorab

3

Pripravljenost
osebno se
izpostaviti

NIHČE ME NIMA PRAVICE
ZLORABLJATI, IZKORIŠČATI
ALI ZAPOSTAVLJATI.

"Otroci so kot moker cement.
Karkoli se jih dotakne, pusti trajno sled."

Haim Ginott

HVALA ZA POZORNOST!

bojana.kracan@policija.si

nina.mezinec@policija.si

113

080 1200

policija.si